

kül is érthető, hogy a fordítások bizonyos idő múlva elavulnak. A bevezetés végén rövid irodalmi összefoglalást is találunk. A Szent Ferencről szóló művek száma természetesen légió; de szívesen láttuk volna itt Mario v. Galli és Dennis Stock remekének említését (Franz von Assisi. Verlag C. J. Bucher, Luzern—Frankfurt 1972°). — Külön meg kell említenünk a könyvecske szép papírját és pompás képmellékleteit.

R.

Fekete István: B ú c s ú. Szent István Társulat, Budapest 1979, 335 o.

A népszerű író posztumusz kötete valóban szép és gazdag búcsúzó. Lírai próza a javából. Arról ír ezekben a novellákban, amiről egész élete folyamán: gyerekekről, állatokról, parasztokról, falusi természetről. Csak a hangneme lett megadóbb, csendesebb, s egyre-másra fölmerül az elmúlás, a halál. Szomorúnak is mondhatnánk a kötet alapbenyomását, ha nem sugározna át a meleg humor meg a mély hit. Mint mondjuk az öreg Király bácsi temetésén, aki a temető sarkában kívánt nyugodni. Két-három mondat elég, hogy mind a kettőt maradéktalanul megérezzük: "... elmosolyodtam magamban, mint a cinkos, aki segített kifogni az asszonyokon, akik a kis temető túlsó sarkában voltak eltemetve és megéretttem öreg barátom, aki —három asszony után—, végre — egészen egyedül akart maradni... A temetésen sottogva hullott a hó s a dombtetőről a páras végtelenségbe lehetett látni. Karácsony másnapja volt éppen." (57.) — Néha az idillnek induló történet végén váratlanul keserű igazságokra bukkanunk (A medve), de sokkal gyakoribb az ellenkezője: tragikus történet megbékélő véggel (Körbe-körbe, Két anya). A természet és a tárgyak pedig valami paradicsomi elegységben övezik, s ha kell, figyelmeztetik a könnyen botló embert. Amikor a gazda gyújtogatni készül a komájánál: „Mondom, a csillagok nem láttak semmit — mert talán lepottyantak volna ijedtükben; igaz, Jancsi se látta a csillagokat.” De az öreg kökerezett éppen idejében dől ki ahhoz, hogy észre térjen (Vasárnap délután). Vagy amikor a lány kis híja enged a csábításnak: "... a lámpa kiáltva világított s ettől nem tudott egészen egyedül lenni" (A lámpás).

A kötet szerkezete az egyházi év folyamát kíséri végig, ádventtől és karácsonytól halottak napjáig, s ezzel az életet is, születéstől halálig. De itt a halott kistestvérek is mosolyognak — „ezt a szívemben éreztem”, „s anyám tett-vett a sírokon, úgy, mint amikor odahaza lefekvés után a mi ágyainkat igazgatta.” Nem csoda, hogy a kötet epilógusa nem a halál, hanem a címadó vers nagy vallomása a Szépség-Istenbe elmerülő örökéletéről meg a „Jó ember” c. novella hamisítatlan önjellemzése. Mert lehetetlen nem érezni, hogy a madáretetés kedves, izes tréfálkozása mögött az egyetlen lényeg rejlik: a szeretet. És aki ezt az életművet megalkotta, az joggal írhatta le a befejező sorokat: „Egyszóval nehéz, de felemelő érzés jó embernek lenni, ámbár bőséges jutalom van a virágzó fában, a környékbeli hűsleges gyümölcsstermésben, a kiroppenő fiókákban, a dalban, főleg pedig, hogy útmutatást adhattam eme cím eléréséhez embertársainnak” (330).

S. M.

L'important, c'est la musique (Milyen fontos a zene!) Cerf, Paris 1977.

Két tanulmányt emelünk ki ebből a gyűjteményből. Az első szerzője: Paul Bardon, 1939-ben született muzikus családból. Ő maga is elvégezte a konzervatóriumot, és öt éven keresztül hegedűse volt az angers-i szimfónikus zenekarnak. Ez után lett pap. A zenekar tagjaként nem ítéletet kellett mondania a művekről, hanem hűségesen tolmácsolnia őket. Megtanulta, hogy „megharcoljon” egy-egy mű nehézségeivel, s így többször megtapasztalta, hogy amit első hallásra elvetett volna, később kiválóan bizonyult. Ezek a tapasztalatai igen értékes tőkéket jelentettek egyházzenei pályafutásán.

Aki komolyan el akarja kötelezni magát a liturgikus zenében — hangsúlyozza —, annak semmit sem szabad „a priori” elvetnie. Feltétlenül rendelkeznie kell a készség, a hajlékonyság, sőt a megbocsátás erényével. Az új műveket nem kell azonnal elvetnie — aki alkot, annak joga van hibázni —, hanem a szerzővel együtt kell gondolkoznia. Nem könnyű ugyanis ma vallásos énekeket komponálni. A zeneszerzőnek szüksége